

GAZETA POLSKA

WARUNKI PRENUMERATY
ROZCZNIĘ.

W Brazylii . . . . . 14\$000
W Argentynie . . . . . 6 pezów
W Ameryce Północnej i Europie 3 dolary
Sprzedaż w kioskach \$500 za numer.

Prenumeraty opłaca się z góry.

Za artykuły podpisane Redakcja nie odpowiada. — Reklamów nie zwraca się, nawet te, które nie są drukowane.
Numer dzisiejszy 12 stron druku.

Adres dla listów i przesyłek pocztowych

GAZETA POLSKA — Caixa Postal B
Curitiba — Paraná — Brasil.

Redakcja i Administracja:
Rua Conselheiro Laurindo No. 6

Sekcja administracyjna w São Paulo:

J. M. HOLESKI
Rua do Triunfo, 10. — Caixa Postal, 2295

Największy i najstarszy organ Wychodźstwa Polskiego w Ameryce Południowej —

Nr. 55

Kurytyba-São Paulo, 20 Grudnia 1930

Rok 39

Leszek Gustowski.

Co nas powołało nad Bałtyk.

(Dokończenie).

Więc, choć nie zabiegamy o znaczniejszą na morzu pozycję, chcemy i musimy sobie zapewnić chociażby taki udział w wielkiej rodzinie narodów morskich, ażeby nie pozostać helotą w dziedzinie przeładunków morskich. Slusne i niezaprzeczone wyczuwamy prawo do pracy na morzu. Nam, którzy na tem polu pracy najdosłownie debiujemy, potrzeba będzie kilku pokoleń, zanim wypracujemy sobie taki udział w ogólnoswiatowych obrotach — lecz udział który zawsze stać będzie w pewnym słusznym stosunku do obszaru, ludności i obrotów towarowych Rzeczypospolitej.

Pewien znakamity publicysta angielski wyraził się, że dopiero od chwili budowy portu handlowego w Gdyni, datuje się niepodległe Państwo Polskie. Jakże to wymowne a zarazem wielce znaczące powiedzenie. W samej rzeczy dopiero własna bandera narodowa na morzach jest jednocześnie symbolem i znakiem bytu niepodległego każdego wielkiego państwa.

Lecz nad Bałtyk powołały Polskę przedewszystkiem interesy i zagadnienia ekonomiczne.

Dyskusja publiczna na tle marmorjału Senatu wolnego miasta Gdańska z daty 9 maja 1930, żalącego się na budowę portu w Gdyni, mogłaby snadnie sprawić wrażenie, czy domniemanie, że to dopiero trudności czy bojkot interesów polskich w porcie gdańskim zapoczątkowały prace Polski na własnym wybrzeżu. Już cały rok wywodów niniejszego wypracowania naliczył liczny szereg przyczyn, które skoncentrowały uwagę Odrodzonej Polski na Bałtyk. O budowie własnego portu na własnym wybrzeżu musielibyśmy zdecydować w każdym razie — wczoraj, dziś i w każdym bliższym jutrze. Slaby przyrost polskiego stanu posiadania w porcie gdańskim oraz brak wpływu ekonomicznych Polski na terenie wolnego miasta nie dawały rękami dostatecznej, że zaspokojone tutaj będą wszystkie upragnione potrzeby gospodarki polskiej — szczególnie w momentach napięcia.

Ponad wszystkim górować zaczęły myśl i troska o stabilizację stosunków w górnictwie i hutnictwie górnośląskim. Mijał piąty, nawet szósty rok, a traktatu handlowego z Rzeszą zawrzeć nie było podobna. Wobec terminu wygaśnięcia konwencji genewskiej narzucała się nagła konieczność zdobycia nowych odbiorców i znalezienia dostawców na rynkach północnych. Nikt wtedy jeszcze nie przewidywał wyjątkowej konjunktury dla węgla eksportowego z Polski, która tyle decydująco przyczyniła się do rozwinięcia naszego programu morskiego.

Bez portu własnego nigdy nie możnaby było przystąpić

do urzeczywistnienia polskiej bandery handlowej, z braku której nigdzie nie mówiono o polskim towarze. Prawdziwie sierocy był jego los na wszystkich główniejszych rynkach zagranicy i zamorza. Nie dbała o niego flotyła gdańska, płynąca z obsługą obcojęzycznych marynarzy i oficerów. To też pomimo 12 lat niepodległej Polski, pozostały towary polskie, jak dawniej, nieznanne w znaczniejszych portach.

Z braku własnej floty i bandery handlowej obojętnia kwiat młodzi kaszubskiej dla sprawy ojczystej i państwowo-polskiej...

Z braku portu polskiego i własnej bandery odpływało już drugie pół miliona wychodźstwa zarobkowego z Polski, nie oglądając w chwili żegnania się z krajem ojczystym nie swojskiego, nie takiego, coby nierozważną na zawsze wiazało je nitą z Macierzą. Napozór od powstania Państwa Polskiego nie zmieniło się w tej dziedzinie: niemiecki Hamburg zastąpił niemiecki Gdańsk...

Lecz nie dość tych kilku pierwszorzędnym potrzeb i zagadnień bytu i rozwoju Rzeczypospolitej, które dostatecznie tłumaczą pochod Polski ku morzu. Pęd i tarcie raczej słabe i opóźnione, niż sztuczne i forsowane. Doceniając w pełni doniosłe znaczenie portu gdańskiego dla życia gospodarczego kraju — owszem, dążąc do coraz ściślejszego sprzęgnięcia interesów i inicjatywy wolnego portu gdań-

skiego i wolnego miasta Gdańska z dążeniami naszej ekspansji morskiej, trzeba nam było jeszcze czegoś więcej.

Trzeba było spowodować i pobudzić nowy prąd myśli! Potrzeba było umieć skierować co wytrwałszą i co śmielszą inicjatywę z wnętrza kraju do pracy w porcie, żegludze i handlu morskim. Zatrzymać w ten sposób co tęższe mózgi i co wytrwalsze ręce, by hartowały się i teżyły na tej odwiecznej niwie współzawodnictwa społeczeństw z rosnącym pożytkiem dla własnego kraju, by stwierdzić, że Polacy nie tylko na obczyźnie wielkich dzieł dokonywają.

Na morzel!

I padło ziarno gdyńskie na głęboki i rozległy zagon polski.

I roztwarł się nanowo szeroki piastowy łan naociecz ożywczemu wiatrowi od morza.

Dziesiątki, setki, tysiący i dziesiątki tysięcy istnień polskich, zamieszkałe w bliższym i głębszym «hinterlandzie» polskim, poczuły się do wspólnoty z morzem polskiem.

Dziś już kilkanaście tysięcy czerpie z niego dochody, wprost lub pośrednio. Dalsze tysiące sposobią się ku temu. Tysiące serc polskich ponosi zapał. Wiara w potęgę i rozkwit odrodzonej ojczyzny.

I to właśnie najlepiej świadczy: że te nasze prace i usiłowania na morzu wypełniają rzeczywistą potrzebę Polski współczesnej.

Do Centralnego Związku Polaków koniecznie trzeba przystąpić.

Dużo naszych Towarzystw już przystąpiło do Związku. Są jednak takie Towarzystwa, które tego jeszcze nie zrobiły mimo, że pierwszy zjazd sejmikowy odbędzie się już wkrótce. Otóż te Towarzystwa, które nie zadeklarowały dotychczas swojego przystąpienia, nie mogą dalej zwlekać, lecz winne jak najprędzej nadesłać deklarację przystąpienia. Wiemy, że wstrzymanie się niektórych Towarzystw od podpisania deklaracji spowodowane jest blahami powodami, które stanowczo przeszkody stanowią nie mogą. Przytoczymy poniżej kilka takich przyczyn, które niektóre Towarzystwa usprawiedliwiają w swoim sumieniu tę rezerwę. Mianowicie:

1) że nie można podać faktycznej ilości członków, bo nie wszyscy wpłacają składki członkowskie; 2) uchwałę przystąpienia do Centralnego Związku chce się przeprowadzić na walnym zebraniu, a to nie dochodzi do skutku; 3) nie wie się jak załatwić sprawę składek członkowskich do Centr. Zw., czy na ten cel podnieść cokolwiek składek miesięcznych członków Towarzystwa, czy też z kasy wypłacić

na każdego członka po milrej sie rocznie; 4) nie widzi się faktycznej korzyści z przystąpienia do Centrali.

Przecież, decydując przystąpienie do Związku Centralnego, można podawać tylko członków opłacających składki do swoich Towarzystw.

O przystąpieniu do Związku niekoniecznie musi decydować walne zebranie danego Towarzystwa.

Co do składek członkowskiej do Centr. Zw. to najprościej będzie wypłacić takową z kasy Towarzystwa, gdyż jest to suma niewielka, a zbieranie jej w jakikolwiek inny sposób utrudnia pracę danemu Towarzystwu.

Korzyści zaś z naszej ogólnej organizacji w jedną centralę są dla każdego tak jasne, że udawadniać tego nie potrzeba. Korzyści te są przedewszystkiem moralne, a z moralnych wyników niezawodnie korzyści materialne. Trzeba koniecznie pamiętać że w jednoci siła, a w tę prawdę trzeba wierzyć.

Czyż tego rodzaju przeszkody nie są blahy? — Czyż mogą one stawać na drodze do naszego zbiorowego wielkiego czynu? —

Ugruntowanie zdrowego i rozumnego parlamentaryzmu w Polsce —

oto wielki cel Marszałka Piłsudskiego. ODCZYT MINISTRA CARA W WILNIE.

Minister sprawiedliwości Car ogłosił w Wilnie odczyt p. t. «Józef Piłsudski, a państwo polskie».

Na wstępie p. minister przedstawił obraz ciężkich warunków wewnętrznych i zewnętrznych, w jakich znajdowało się powstające państwo polskie w chwili, gdy pełnię władzy ujął w swe ręce komendant Piłsudski.

Przeszedł następnie do okresu poprzedzającego zwołanie pierwszego Sejmu, wspomniął prelegent przesilenie gabinetowe, (nieutworzenie rządu przez p. Daszyńskiego), które poprzedziło utworzenie pierwszego rządu polskiego. Mówca podkreślił przytem wielkie prace tego okresu, którym Polska zawdzięcza fundamenty swych instytucyj i urzędzeń państwowych, oraz zwycięstwo orężne w walce o utrzymanie rubieży południowych i wschodnich.

Z kolei p. minister scharakteryzował stosunek Marszałka Piłsudskiego do zagadnienia praworządności państwowej, oraz demokracji.

Z chwilą zebrania się Sejmu ustawodawczego, rozpoczęły się w Polsce rządy sejmowe, które jednak zawiodły pokładane w nich nadzieje i oczekiwania, schodząc z szerokiej drogi pracy dla dobra państwa na wąską ścieżkę wzajemnych walk i rozpraw partyjnych. Najboleśniej i najdotkliwiej te walki zacięte i małostkowe odbiły się na konstytucji z dnia 17 marca 1921 r. Teoretycy i politycy jedno-myślnie orzekają, że konstytucja marcowa jest dziełem chybnym.

W dalszym ciągu swego odczytu p. minister omówił charakter ogólnego światowego kryzysu parlamentaryzmu, podkreślając przytem, że ciężki stan kryzysu u nas wobec ogromnego różniczkowania opinii politycznej w płaszczyźnie społecznej i narodowościowej naraża stanowisko mocarstwowe Polski na niebezpieczeństwo, przeto wymaga natychmiastowego poję-

Nie! Drobnostek czeptać się nie należy. Trzeba bezzwłocznie podpisać deklarację i przesłać ją do biura Centr. Zw. pod adresem: Curityba ex. p. 393. Wszelkiego rodzaju niedokładności lub wątpliwości usunie się później. Teraz natomiast spełnić należy swój obowiązek i nie zwlekając, podpisać i przesłać do biura deklarację przystąpienia do Centr. Zw. Trzeba się z tem śpieszyć, bo czas ucieka. O wszelkie informacje, oraz o gotowe blankiety deklaracji o ile ich niektóre Towarzystwa nie posiadają, należy się zwrócić do biura Centr. Związku pod wyżej podanym adresem.

Sekretariat Centralnego Związku Polaków.

cia reformy ustroju w kierunku ustanowienia silnej i trwałej władzy wykonawczej.

To zadanie wziął na siebie Marszałek Piłsudski, gdy w maju 1925 użył środków przymusu w stosunku do istniejących w onym czasie w Polsce porządków, aby Polskę stoczoną przez sejmowładztwo na brzeg nieuniknionej przepaści, wprowadzić na drogę zdrowego i normalnego rozwoju.

P. Marsz. Piłsudski wierny swym założeniom, wypowiedzianym w listopadzie 1918 r. a mianowicie, że nie da się nakłonić podszeptom dyktatorskim, kroczy zawsze drogą legalną.

Legalny był wybór Marszałka przez Zgromadzenie Narodowe na urząd Prezydenta, Legalny był wybór prof. Mościckiego Legalna była zmiana konstytucji, dokonana przez Sejm w dniu 17 marca 1926 r. Legalne było zwołanie w 1928 r. trzeciego Sejmu, legalne było rozwiązanie tego Sejmu, legalne było rozwiązanie tego Sejmu w 1930 r.

Wreszcie zarządzenie nowych wyborów na podstawie niezmierniej ordynacji jest aktem legalnym, opartym na artykule 26 konstytucji.

Ten stosunek Marszałka do praworządności w momentach najbardziej dla kraju przełomowych, świadczy o tem, że kroczy on stale po drodze prawa jako wielki autorytet moralny, który pozostaje wierny swemu posłannictwu strażnika mocy i bezpieczeństwa odrodzonego państwa polskiego.

Następnie prelegent omawiając obecną sytuację wyborczą, podkreślił, iż rozwiązanie poprzedniego Sejmu i zarządzenie wyborów oznacza przedewszystkiem odwołanie się do zdrowego instynktu i geniusza narodu polskiego w pracy nad udoskonaleniem ustroju i oparcią go na zdrowych podstawach Rzplitej demokratycznej z silną władzą wykonawczą i światłym Sejmem na czele.

Walka nie toczy się ani o zaprowadzenie dyktatury, ani o zniszczenie parlamentaryzmu, lecz jedynie o wykroczenie z ustroju Polski dyktatury parlamentaryzmu i ugruntowanie na jej miejscu zdrowego i rozumnego ustroju parlamentarnego.

Taki jest cel przyswieszcający pracy Marsz. Piłsudskiego i zdrowy instynkt narodu zdecydował podczas ostatnich wyborów o urzeczywistnieniu tego celu.

**ZA 150\$000
MOŻNA NABYĆ PRAWIE NOWĄ MASZYNĘ DO SZYCIA.
INFORMACJE W REDAKCJI
„GAZETY POLSKIEJ“.**

Najwyższy już czas opłacić prenumeratę «Gazety Polskiej» za rok 1930 i za rok 1931.

Z przeżyć „spadochroniarza“.

Jak donoszą z Monachium, pilot firmy «Junkiers» nazwiskiem Markgraf, który postanowił wznieść się przy pomocy balonu na wysokość 14—16 km. w górę i z tej zawrotnej wysokości wykonać skok na ziemię przy pomocy spadochronu, popisując się wprost zdumiewająco. W związku z tem niejaki Karol Marilaun podaje na łamach berlińskiego «Tagu» charakterystyczne momenty z życia takiego «spadochroniarza».

Musi to być przede wszystkim 100-procentowy sportowiec. młody, zdrowy, jak przysłowiowy koń, gibki, bez jednego grama niepotrzebnego tłuszczu, jednym słowem człowiek ze stali. Zapytany czy do skoku ze spadochronem potrzeba dużo odwagi, odpowiedział: Nie, tu niepotrzebna jest odwaga, ale za to dużo przytomności umysłu. Nawet najodważniejszy złamie kark, a przytomność umysłu uratowała już niejednego od niechybnej śmierci. Po wykonaniu skoku uajprzykrzejsze są pierwsze 20—60 metrów, zanim się poczują charakterystyczne szarpnięcia linki przymocowanej do pasa brzuszego, które to szarpnięcia jest pierwszym telegramem na znak, że spadochron już się otworzył. Leci się wtedy głową na dół, poczem trzeba wykonać pół obrotu w górę, a reszta to już głupstwo. Zdarza się

jednak, że spadochron da swój znak dopiero po 300 metrach, wtedy ten znak jest tem przyjemniejszy. Jest rzeczą nie mądrą wyskakiwać z mniejszej wysokości jak 1.000 metrów, jeżeli jednak ma się zamiar urządzić to na wysokości 5.000 metrów, to trzeba ze sobą wziąć na drogę conajmniej dobre śniadanie, bo «schodzenie» na ziemię trwa wtedy godzinę, albo i dłużej i nie wiadomo co z tym czasem robić.

Czasem zdarza się, że lecąc głową na dół, trzeba z całym spokojem manewrować sznurkami i linkami spadochronu i zmuszać go w ten sposób do otwarcia się. Wtedy każda sekunda jest bardzo droga.

Nie dobrze jest, jeżeli po skoku przyjdzie wiatr wiejący od dołu. Wtedy trzeba się mieć na baczności, bo zaczyna spadochronem podrzucać, a czasami zdarza się, że już stajesz na ziemi, a tutaj poderwie cię w górę i wlecze po kamieniach, krzakach, lub błocie. Najgorzej jest, gdy wiatr zawlecze cię na jakieś dachy lub kominy, bo wtedy nie łatwiejszego, jak zapłacić się w linach i w płótnie spadochronu.

Dotychczasowy rekord skoku wynosi 8.000 metrów, a jest rzeczą wątpliwą, czy Makgrafowi uda się lepszy rekord chociażby ze względu na rozrzedzone powietrze.

Proces o szkielet człowieka żyjącego

Donoszą z Londynu: W Liverpoolu toczy się bardzo ciekawy proces ze względu na przedmiot sporu. Mianowicie chodzi tutaj o szkielet żyjącego człowieka. Uczony przyrodnik Charles Brown, który chlubi się najbogatszym zbiorem szkieletów ludzkich w całym świecie, był formalnie oszołomiony szczęściem, gdy pewnego pięknego dnia spotkał na przechadce 70-letniego zebra, Wiktora Abucle, który odznaczał się bardzo ciekawymi dla lekarza krzywiznami na całym ciele. Brown nie ominął naturalnie sposobności, aby ten rzadki okaz pozyskać do swojego zbioru. Doszło zatem między uczonym a zebrakiem do układu, na mocy, któ-

rego szkielet Abucle'a miał przypaść po jego śmierci Brownowi, ten natomiast zobowiązał się wypłacać starcowi do końca życia 1 funt szterling miesięcznie.

Przez osiem miesięcy uczony dotrzymał umowy, czekając na śmierć tak rzadkiego dla niego okazu. Pewnego dnia jednak Abucle padł ofiarą nieszczęśliwego wypadku. Tramwaj przejechał go tak nieszczęśliwie, że musiano mu amputować nogę. Wówczas Brown, orzekł, że nie ma już obowiązku wypłacenia renty w dalszym ciągu, ponieważ «jego szkielet» jest uszkodzony. Zebrak jednak obstawał dalej przy swych pretensjach i wniósł przeciwko uczonemu skargę.

Marsz w maskach gazowych przez ulice Warszawy.

W ub. miesiącu komitet stołeczny L. O. P. P. zorganizował pierwszy marsz w maskach gazowych na przestrzeni Belweder — Plac Marsz. Piłsudskiego — Belweder Marsz. zorganizowany został pod protektoratem gen. Rouperta, szefa departamentu służby zdrowia M. S. Wojsk. Jest to pierwsza tego rodzaju impreza sportowa w Polsce, oraz pierwszych w Europie.

Do marszu zgłosiło się około 20 drużyn wojskowych i cywilnych. Pierwszy etap o godz. 10.45 obejmował trasę Belweder — Aleje Ujazdowskie — Krakowskie Przedmieście — ul. Królewska Pl. Marsz. Piłsudskiego. Drugi etap rozpoczął się z pl. Marszałka Piłsudskiego o godz. 11.45 drogą powrotną do Belwederu. Trasa wynosiła 3 i pół klm.

Państwowy Urząd Wychowania Fizycznego przeznaczył cenną nagrodę dla najlepszej drużyny, zarząd gł. L. O. P. P. trzy

Przed sądem bronił się Brown bardzo energicznie: «Kupiłem szkielet tego starca tylko dlatego, ponieważ posiada krzywy kręgosłup i pełne anomalnych zrostów ręce i nogi. Byłby to niewątpliwie najwspanialszy okaz mojego zbioru! Lecz niestety ten nieznośny Abucle zniweczył cały mój plan. Mam świadków na to, że gnał jak opętany pod tramwaj. Widocznie chciał mi zrobić na złość. Trudno odemnie wymagać, abym był nabywcą jego uszkodzonego szkieletu». Wystarczy, jeżeli nie domagam się od niego zwrotu dotychczas wpłaconych pieniędzy».

Starzec odpiął z oburzeniem zarzuty uczonemu: To prawda, że sprzedałem panu mój szkielet, lecz w naszej umowie nie ma ani słowa o tem, czy on ma być cały, czy też może wykazywać braki. Mogę panu zresztą ofiarować także szkielet odciętej nogi, lecz płacić musi pan w dalszym ciągu!» Sędzia załatwił sprawę ugodowo, wydając wyrok, że ze względu na uszkodzenie szkieletu Abucle'a, Brown jest zobowiązany płacić mu tylko 10 szylingów ang. miesięcznie.

nagrody dla trzech najlepszych drużyn wojskowych, a komitet stołeczny L. O. P. P. trzy pułkary dla drużyn cywilnych. Poza tem wszyscy zawodnicy trzech zwycięskich drużyn otrzymają żetony złote, srebrne i brązowe, wszyscy zaś uczestnicy marszu żetony pamiątkowe.

Wyniki szczegółowe są nast.: W grupie wojskowej pierwsze miejsce zdobył 21 p.p. w składzie Szczeblewski, Zieliński, Olczak, Dębowski, Wałaszczuk i Świstak, w czasie 20:23. Zwycięzca zdobył nagrodę gen. Rouperta.

W grupie P. W. pierwsze miejsce zajął Związek strzelecki śródmieście, mając czas 19:26, w składzie: Powieża, Sudwoń, Żywczyński, Skowroński, Urban i Pluta; drugą była drużyna Państw. Fabryki karabinów, która zdobyła nagrodę pułk. Kilińskiego, czas 20:20; trzecią zaś zespół Związku harcerstwa polskiego w czasie 20:53.

Zamknięcie teatrzyków warszawskich.

W ostatnich dniach ubiegłego miesiąca zamknięto w Warszawie trzy teatry rozrywkowe: «Uśmiech Warszawy» przy ulicy Chłodnej, «Rajskiego Ptaka» przy ulicy Marszałkowskiej i «Komedję Muzyczną» przy ulicy Karowej.

Teatrzyki te istniały zaledwie miesiąc lub półtora, a skutkiem ich zamknięcia przybyła nowa liczba bezrobotnych aktorów, zaś szereg przedsiębiorców poniosło dotkliwe straty.

UŻYWANY
ofejalnie w wojsku

ELIXIR „914“

Po kilku dniach użycia tego lekarstwa zauważyć można:

- 1.)—Krew czystą, wolną od wszelkich nieczystości i dobry stan zdrowia.
- 2.)—Zniknięcie pryszczów, egczemy, wrzodów, swędzenia, ran jątrzących etc.
- 3.)—Zniknięcie zupełnie REUMATYZMU, bólu w kościach i bólu głowy.
- 4.)—Zniknięcie objawów syfilitycznych i wszelkich niedomagań spowodowanych przez syfilis.
- 5.)—Żołądek i kiszkę w doskonałym stanie, bo „ELIXIR 914“ nie atakuje żołądka i nie zawiera joduretu.

Jest jedynym lekarstwem czyszczącym krew, które posiada świadectwa szpitali od specjalistów oczów i chorób syfilitycznych.

ŻYWY NIEBOSZCZYK

Sprytny kawał zbankrutowanego kupca niemieckiego.

Donoszą z Berlina, że policji niemieckiej udało się wykryć zbrodnię, która stanowi wyjątek w dziejach kryminalistyki.

Na dworcu kolejowym w Wittenbergu aresztowano kupca Szafrana, pochodzącego z miasteczka Rachtenberg, który zginął rzekomo tragiczną śmiercią przed dwoma miesiącami.

W Rachtenbergu wybuchł przed dwoma miesiącami pożar, który strawił doszczętnie skład meblowy Szafrana. Pod gruzami sklepu znaleziono zwęglone zwłoki, które agnoskowano jako zwłoki właściciela sklepu Szafrana. Ustalenie to było tem łatwiejsze, iż przy zwłokach znaleziono złoty zegarek i pierścionek Szafrana.

Trupa pochowano. Wdowa pogodziła się już z losem, co jej przyszło tem łatwiej, iż od towarzystwa asekuracyjnego otrzymała wysoką kwotę, na jaką szafran był ubezpieczony.

W kilka tygodni potem wyszło na jaw, iż «nieboszczyk» dopuścił się całego szeregu fałszerstw weksli, co stwierdzono dopiero kiedy zapadły terminy płatności tych weksli. To dało powód do podejrzeń. Policja przypuszczała iż Szafran podłożył ogień pod swój własny dom i sfingował też swoją własną śmierć.

Pewnego dnia jeden z mieszkańców Rachtenbergu, jadąc koleją, spostrzegł ku swemu niesłychanemu przerażeniu «nieboszczyka». Ochłonawszy z przerażenia zawiadomił policję, która na najbliższej stacji kolejowej aresztowała wyrafinowanego oszusta. Przyznał się on do zarzuconych mu zbrodni podpalenia i oszustwa, natomiast nie chce wyjawić, skąd wziął zwłoki, które ubrał w swoje ubranie i położył do palącego się sklepu. Policja podejrzewa, iż Szafran celem dokonania oszustwa umyślnie zamordował kogoś. Zachodzi jednak możliwość, iż Szafran trupa wykopał na cmentarzu.

W związku z tą sprawą aresztowano 3 osoby, które pomagały Szafranowi w wykonaniu jego szatańskiego planu.

Konieczność tępienia szczurów — jednym z głównych warunków zdrowia społecznego.

Dwa są gatunki szczurów, które dały się swą możliwością i żarłocznością szczególnie we znaki człowiekowi. Oba te gatunki przywędrowały do Europy z Azji, a mianowicie z Persji, z tą różnicą, że jeden z nich «szczur domowy» cz. śniady (Mus raltus), przywędrował do Europy jeszcze w 12-ym wieku, skąd rozpowszechnił się drogą lądową i okrętową po całym świecie, usadawiając się zawsze w bliskim sąsiedztwie człowieka i wyrządzając mu olbrzymie szkody; podczas gdy drugi gatunek znacznie od tego większy, silniejszy i żarłoczniejszy, t. zw. szczur wędrowny czyli rudy (Mus decamanus), pojawił się w Europie dopiero na początku XVIII wieku. Szedł on ze wschodu, z krajów nadkaspjskich, przepłynął Wołgę, rozpowszechnił się w Rosji i parł na zachód, gdzie spotkał się ze swym rodakiem, który w tym samym czasie dostał się z Indji wschodnich na okrętach do Anglii i Francji, a stąd rozprzestrzenił się na całą Europę i przez cały świat przez ludzi zamieszkały. Obecnie szczur wędrowny stał się pospolitym na wszystkich lądach i większych wyspach oceanów, wypierając wszędzie i tępiąc bezwzględnie swego pobratymca, szczura domowego, tak, że ten jest już w Europie bardzo rzadki, występując jeszcze gdzieś tam, dokąd nie dotarł szczur wędrowny.

Zazwyczaj nie zdajemy sobie sprawy z olbrzymich szkód, jakie człowiekowi czynią szczury, ani nie chcemy słuchać o tych rozlicznych niebezpieczeństwach i chorobach, jakimi grozi ludzkości to niezmiernie szybkie rozprzestrzenianie się tych możnych gryzoni.

Obliczono, że w samej tylko Anglii wartość środków żywności, zniszczonych przez szczury wynosi przeszło 15 milionów funtów szterlingów.

W Danji niszczą szczury rocznie żywności za 10 milionów marek, tyleż prawie wyrządzają szkody przez nie wyrządzone w Niemczech, podczas gdy w Stanach Zjednoczonych straty w żywności wynoszą przeszło 200 milionów dolarów rocznie. Liczbę szczurów obliczono tam na

stumiljonową armję, dla wyżywienia której musiałoby pracować 2000 ludzi po 1 godzin dziennie.

Zwierzęta te, które występują pojedynczo, są trwożliwe, pojawiając się w większych ilościach, są nietylko odważne, ale bezczelnie zuchwałe i nienasycone krwiożercze. Napadają one na śpicblerze, piekarnie, rzeźnie, fabryki przetworów mięsnych, hale i składy żywnościowe; gryzą i zanieczyszczają swemi odchodami różne środki żywnościowe, których składy niepodobna jest zabezpieczyć przed ich żarłocznością, gdyż przed ich zębami nie oprą się żadne drzwi, żadna podłoga, żadne schody, a czego przegryźć nie mogą, tam próbują się podkopać; uszkadzają więc w ten sposób wszelkie przewody gazowe i elektryczne. psują wodociągi i napadają nieraz na większe zwierzęta i na bezbronnych ludzi.

Ale te szkody bledną wobec niebezpieczeństw chorób, których przenośnikami na ludzi i zwierzęta są szczury, co przy ogromnej wrażliwości tych zwierząt na różne choroby, oraz przy olbrzymiej ich mnożności (jedna para szczurów może wydać w jednym roku do 860 sztuk potomstwa, jest rzeczą szczególnie dla człowieka groźną.

Szczury przenoszą na człowieka szereg ciężkich chorób zakaźnych — przenoszą one żółtaczkę infekcyjną Neila, tyfus, paratyfus, czerwonkę, włośnicę (trichinozę) i wiele innych ciężkich chorób, stając się rozsądnikami zarazy nietylko wśród ludzi, ale i wśród zwierząt.

Jeśli wśród szczurów wybucha dzuma, to około 90 procent tych zwierząt ginie z powodu tej strasznej choroby. Jeden cm. kub. krwi chorych szczurów zawiera około 100 milionów zarazków dzumy; wskutek olbrzymiego pomoru szczurów brakuje rychło pebłom na skórze ich pożywienia, wobec tego opuszczają zwłoki szczurów, a zakażone już bakterjami dzumy, przenoszą się na inne zwierzęta domowe lub nawet wprost na człowieka, powodując wśród ludzi wybuch tej strasznej zarazy.

Zazwyczaj więc, gdy dzuma zdziesiątkuje szczury, wybucha

ta zaraza wśród ludzi, r. szczury które ocalały, przenoszą na okrętach tę chorobę w inną okolicę, gdzie znów dzuma wybucha najpierw między szczurami, a gdy ich pehły, nie mają już pokarmu, wybucha dzuma wśród ludzi, których pehły szczurze już zakaziły. Aby stłumić dzumę, nie wystarcza przeto najostrożniejsza nawet kwarantanna na ludzi, tylko musi się unie możliwić przenoszenie się szczurów z jednej okolicy w drugą. Dlatego to plaga szczurów jest wszechświatową i dlatego ustawy międzynarodowe muszą wystąpić do walki ze szczurami.

Już w niektórych państwach jak w Anglii, Danji, Portugalji, Austrii, są osobne ustawy na tępienie szczurów. W Niemczech zaczęto urzędowo tępić szczury w r. 1926. Ustanowiono tam osobne dni, przeznaczone na tępienie szczurów, a osobni urzędnicy powiadali ludność jak należy tępić szczury. I w Polsce w ostatnich czasach postępuje także uświadczenie społeczeństwa o niebezpieczeństwie, grożącym mu od szczurów i zrozumienie tego, że tępienie szczurów ma ogromne znaczenie pod względem gospodarczym i higienicznym i że przyczynia się ogromnie do podniesienia zdrowotności publicznej.

Kraj Eskimosów dostał policję.

Jak podają pisma amerykańskie, ściśle mówiąc kanadyjskie, najzimniejsza część tego dominium angielskiego, — kraj Eskimosów — otrzymał nieznaną tam dotąd instytucję policji.

Obszar ten przydzielono mianowicie do nadzoru osobnemu — opowiedzieliśmy — posterunkowi policyjnemu, złożonemu z 12 stróżów bezpieczeństwa, którzy teraz rozpoczęli tam «urzędowanie». Służba ta jest oczywiście bardzo ciężka, odbywa się przeważnie na nartach, a nie jest również pozbawiona wszelkich niebezpieczeństw.

Zaginione akta „R. 101“ znalezione w rynsztoku.

Z Londynu donoszą: Jak wiadomo obecnie, specjalna komisja gorączkowo bada przyczyny tragicznej katastrofy «R. 101». W związku z tem śledztwem, jakiś osobnik oddał komisji do dyspozycji 30 listów, które znalazł w

Szajka handlarzy żywym towarem z Polski w potrzasku.

Z miasteczka Oleśna (Rosenberg) na Śląsku niemieckim donoszą, iż policja tamtejsza aresztowała niebezpieczną szajkę handlarzy żywym towarem, która operowała głównie na terenie Polski.

Na trop szajki tej wpadła policja w czasie rewizji dokumentów osobistych w pewnej gospodzie, gdzie przytrzymano kilkanaście dziewcząt, pochodzących ze Lwowa, które przebyły granicę bez paszportów, drogą nielegalną. W towarzystwie dziewcząt znajdował się też niejaki Goldstein, Rosjanin, przy którym znaleziono większą ilość gotówki w walucie polskiej i francuskiej.

Goldstein oraz jego żona, którą również aresztowano, tłumaczyli się początkowo, iż są pośrednikami pracy, a znajdujące się w ich towarzystwie dziewczęta mają otrzymać posady w Paryżu.

W toku dochodzeń wyszło na jaw, że Goldstein obiecał dziew-

czętom zatrudnienie w Berlinie. Goldstein nie umiał podać, dlaczego zarówno on, jak i znajdujące się w jego towarzystwie dziewczęta podróżują bez paszportów i z jakiego powodu odbywa ustawicznie podróż między Lwowem, Warszawą, Krakowem i Paryżem.

Niemiecka policja kryminalna jest przekonana, że wpadła na trop wielkiej, międzynarodowej szajki handlarzy żywym towarem, która dziewczęta z Polski wywoziła przez Niemcy do Paryża, a stąd do Ameryki poł.

Niedoszłe ostatnie ofiary Goldsteina, gdy im zakomunikowano o tem odkryciu, z płaczem zapewniały, że nie miały pojęcia, jaki ich los czeka i prosiły o odtransportowanie ich do miast rodzinnych. W dochodzeniach policyjnych uczestniczyć będą prawdopodobnie i polskie władze śledcze, oraz centrala międzynarodowa dla zwalczania handlu żywym towarem.

„DLA POLSKINIE ISTNIEJE KWESTJA POMORZA“.

Wywiad marszałka Daszyńskiego w „Petit Parisien“.

Paryż. — «Petit Parisien» ogłasza wywiad swego nadzwyczajnego korespondenta z marszałkiem Sejmu Daszyńskim w sprawie polskiego Pomorza.

«Jeżeli Niemcy — mówił p. Daszyński — myślą o możliwości osiągnięcia rewizji granicy polsko-niemieckiej przez bezpośrednie rokowania między Warszawą a Berlinem, należy na to odpowiedzieć, że tego rodzaju rokowania nie wchodzi w rachubę, ponieważ Polska nie może wdać się w jakiegokolwiek rokowania w tej sprawie.

Gdyby natomiast Niemcy ze

rynztoku na ul. Oxfordskiej w Londynie. Zawierają one ważną korespondencję między ministerstwem lotnictwa, a rozmaitemi firmami w sprawie zużycia opału dla «R 101» i dyskusję nad próbnymi lotami. W jaki sposób te dokumenty z ministerstwa mogły zniknąć — dotąd niewyjaśnione.

swjej strony powoływali się na artykuł 19 Ligi Narodów, należy na to powiedzieć, że ten artykuł nigdy nie może być zastosowany, albowiem delegacja polska do Ligi Narodów odmówi zgody i w ten sposób nie będzie wymagalnej jedności. Co do tego nikt w Niemczech nie powinien oddawać się złudzeniom.

Gdyby mimo wszystko Niemcy parli nieustępliwie do rewizji, musi się przyjść do przekonania, że nawet najumiarkowańsi i najbardziej pokojowi Niemcy, którzy protestują przeciw obecnemu stanowi rzeczy, muszą napewno wiedzieć, dokąd może doprowadzić ta niebezpieczna propaganda rewizyjna. Można przypuścić wtenczas, żeby chcieli wytworzyć w Europie stan umysłowy, pomyślny dla siebie, by pewnego dnia, w którymby Polska znalazła się przed pytaniem, czy się bronić, czy popełnić samobójstwo, zapewnić sobie poparcie lub neutralność.

LEKARZ LALEK

Franciszek Sklenicka — CURITYBA

Rua Barão do Rio Branco, 402

Poleca swój bogato zaopatrzonej skład lalek, zabawek, podarunków na gwiazdkę, ozdób do choinek i t. p.

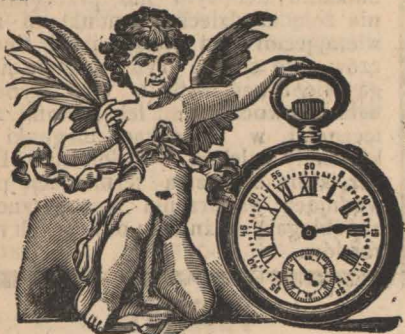
Ma zawsze na składzie włosy i peruki dla aktorów teatralnych, męskie i żeńskie.

Największy wybór! ■ Największy zapas!

MÓWI SIĘ PO POLSKU. CURITYBA. PARANÁ.

Praktyczne podarki na gwiazdkę znajdziecie w

Casa Suissa

Zakład zegarmistrzowski i jubilerski

ALBERTO SCHONEWEG

35 Rua São Francisco 35

CURITYBA - PARANÁ.

Zakład ten posiada największy wybór zegarków i łańcuszków oraz biżuterię z brylantami, obrączki, broszki, kolczyki, naszyjniki i t. d. Okulary i cwikiery. Futerały i wielki wybór różnych przedmiotów właściwych na prezenty.

Naprawa zegarków i biżuterji pod gwarancją.

HOTEL FONSECA

STANISŁAWA GRADOWSKIEGO

W PARANAGUA'

RUA 15 DE NOVEMBRO.

Jest to hotel znany od wielu lat i uważany za najlepszy w Paranaguá, cieszący się wielką frekwencją dobową publiczności miejscowej oraz podróżujących gości. Posiada wyborną kuchnię polską i brazylijską, doskonale i podług wszelkich wymagań higieny urządzone pokoje.

Wzorowa czystość i porządek.

CENY UMIARKOWANE!

GRZECZNA OBSŁUGA!

Baczność Polacy!

ALFAIATARIA EDUARDO

W doskonale zaopatrzonym polskim Zakładzie Krawieckim „Alfaiataria Eduardo“ możecie nabyć eleganckie i dobrze wykonane garnitury ubraniowe po cenach umiarkowanych.

Przyjdźcie a przekonacie się!

Edward Ziarnicki

Rua Saldanha Marinho Nº. 67-a

Curityba — ParanÁ.

25—Pr.

MINERVA

Casa e marca registrada

Drogerja

Apteka

Wielki i stały wybór produktów chemicznych i aptekarskich

Artykuły sanitarne i specjalności aptekarskie, krajowe i zagraniczne.

Depozytariusze i koncesjonariusze najlepszych preparatów krajowych i zagranicznych.

NAJWIĘKSZA I NAJLEPIEJ ZAOPATRZONA APTEKA W CAŁYM STANIE, CIESZĄCA SIĘ ZAUFANIEM W STOLICY.

Sprzedż hurtowna i detaliczna.

MAXIMO & CIA.

Pracę Tiradentes, 57.

Telegrammas — MINERVA.

27—Pr.

NADZWYCZAJNIE WAŻNE!

dla wszystkich ojców i matek rodzin, którym chodzi o to, aby w tych ciężkich czasach zaoszczędzić na kieszeni. Zawiadamiam wszystkich, iż otworzyłem w domu własnym, róg ulic Ignacio Lustosa i Duque de Caxias skład artykułów spożywczych. Sprzedaję hurtownie i detalicznie. Posiadam na składzie cukier, mąkę, olej, otrybę, ryż, wódkę, oraz najrozmaitsze inne artykuły w ten zakres wchodzące, wszystko w najlepszym gatunku. Ponieważ kupuję ze źródeł bezpośrednich i za gotówkę, mogę sprzedawać bardzo tanio. Przyjdźcie, a przekonacie się!

Władysław Józef Brzeziński.

DR. ISAAC GERTEL

LEKARZ.

Były asystent miejskiego szpitala w Rio de Janeiro i szpitala dla dzieci. Leczy wszystkie choroby, a szczególnie choroby dzieci. Udziela porad lekarskich w filji Apteki STELLFELD przy ulicy Commendador Araujo, 61 od godz. 9-iej do 11-iej przed południem i od 4-iej do 6-iej popoł. telefon 5—2—8 Mieszkanie: Ulica Dr. Pedrosa 169. Przyjmuje wezwania o każdej godzinie dnia i nocy. Mówi po polsku.

Dr Alipio Augusto Campos

LEKARZ

Konsultorium Pracę Coronel Enéas, 7

Rezydencja—Rua Conselheiro Barradas 138.

Choroby serca, nerek, płuc, wątroby.

— Klinika dla dzieci. — Astma, choroby cukrowe, żółtaczka, leczenie kliniczne hybroprejji.

99—Cr.

Uterogenol
Dokonałe lekarstwo na dolegliwości macicy i brak menstruacji

FABRYKA CUKIERKÓW

Aurora

JÓZEFA KULI

Wyrabia cukierki w najlepszych gatunkach i karmelki owijane w papier «balas» we wszystkich odmianach. Ul. Martin Affonso, Nº. 555 **Kurityba-Paraná-Brasil.** **Telefon Nr. 12 — 70.**

Przy leczeniu TRĄDU

używajcie

ANTILEBRINA

Profesorów drów VALENTI-RIVOLTA „Antilebrina, moim zdaniem, jest jednym z najlepszych lekarstw w leczeniu trądu i ma te zalety, że nie sprawia bólesci“. Są to słowa wielkiego uczonego, Dra H. C. de Souza Araujo. Dostawca: „Instytut Naukowy S. Jorge — S. Paulo — Rio — B. Horizonte. Agencja: Rua Libero Badaró, 35 — 1-sze piętro — SÃO PAULO.

Preparat Colloidal

UROCLASIO

Prawdziwa rewolucja na polu chorób DRÓG MOCZOWYCH. — Nie uśmierza bólesci. LECZY CHOROBY. — Nie wymaga żadnej diety, lecz obfito i kompletnego odżywiania. Flakonik z przyrządem do liczenia kropli. — KURACJA TRWA PRZEZ 6 MIESIĘCY.

Dostawca. INSTYTUT NAUKOWY SÃO JORGE. — Agencja: RUA LIBERO BADARÓ, 35 — 1-sze piętro. Caixa postal, 2082. — S.PAULO. 29—Cr.

NIE KUPUJCIE

bucików, pantofli, sandałów i t. p., dopóki nie odwiedzicie zakładu

SAPATARIA SYRIA

Jest to dom, który najtaniej sprzedaje obuwie.

Rua 1. de Março, n. 29.

30—Cr.

ADWOKACI

Dr. J. Berquó F. Coelho
Dr. Jan Grabski

RUA 15 DE NOVEMBRO, 413.

1-sze piętro — sala, 7.

CURITYBA—PARANÁ—BRASIL.

Na choroby oczów

Collyrio Amarello

DE CHAVES

Swieża kiszona kapusta
co środę i sobotę u Riear do Hey, rua Assunguy n.º 1 róg ul. Ignacio Lustosa. 50-52.

Bernardo Meyer & C.ª

RUA JOSÉ LOUREIRO N. 55. — CURITYBA.

CAIXA POSTAL 310.

IMPORT BEZPOŚREDNI ŚLEDZI HOLENDERSKICH.

**Skład masła i serów.
SPRZEDAŻ HURTOWNA.**

51—62.

SKŁAD INSTRUMENTÓW MUZYCZNYCH

Guilh. C. Tiepelmann

Rua S. Francisco 60 — Curityba.

Instrumenty muzyczne i nuty. Wielki wybór harmonij ręcznych i ustnych znanej fabryki „HOHNER“.

CENY BARDZO NISKIE!

53-55.

ANILINY I FARBY NIEMIECKIE

Lá no Luhm
Curityba

„BAYER“

RUA RIACHUELO
TELEFON 161.

Do farbowania zwłaszcza wyblakłych rzeczy, w paczkach, z osobnymi wskazówkami i w puszkach po 1 kg, we wszelkich kolorach — do ubrań, kapeluszy, skór, wytworów roślinnych i napojów

ESENCJE I OLEJE DO FABRYKACJI LIMONIAD, LIKIERÓW I LENARSTW.

Perfumerje krajowe i zagraniczne w wielkim wyborze.

Wynajmuję pokoje

z całodziennem utrzymaniem po cenach konkurencyjnych.

Wyborowa kuchnia polska.

Obsługa uprzejma i rzetelna.

Zgłaszać się: Rua Conselheiro Barradas 104.

WŁAŚCICIEL POLAK.

Fabryka Obuwia

ATAB

Miguel S. Atab

— TRÁVESSA ZÁCHARIAS, 1 —
Curityba — ParanÁ

Posiada zawsze na składzie ogromny wybór obuwia męskiego, damskiego i dziecięcego po cenach bezkonkurencyjnych.

Przyjdźcie i przekonajcie się!

49—Cr.

Polski Hotel „Brasil“

Właściciel — LEOPOL D REYNIAN

CURITYBA, Rua Marechal Floriano Peixoto Nr. 722 (dawniejszy 98).

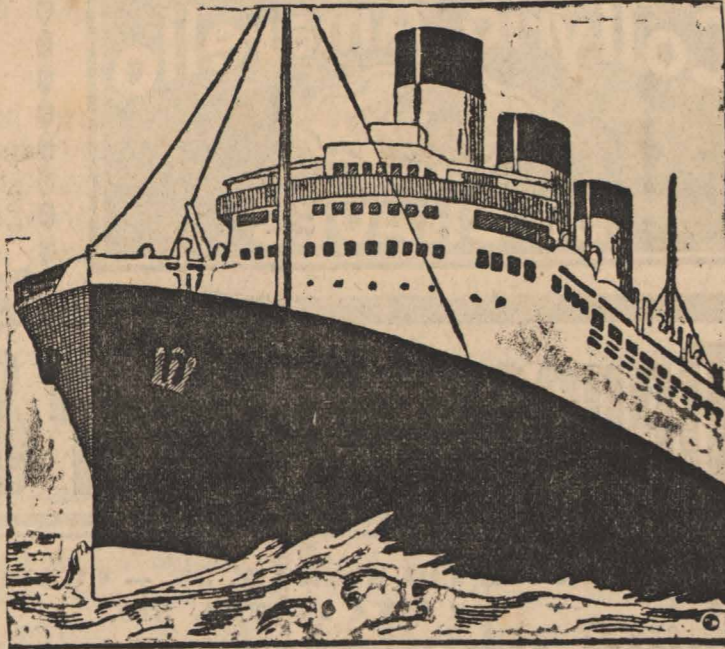
Położony wśród miasta, blisko dworca kolejowego, poleca wygodne pokoje urządzone w nowym stylu z wszelkimi wygodami. Przyjmuje się także stolowników prześcieralno i na stałe. Wyborna kuchnia doborowe trunki; stale zimne i ciepłe potrawy. Ceny dzienne od 7 do 15\$000. Auto na dworcu.

Przy hotelu jest urządzone **BAR NOCNY**, obfitujący w wielki wybór różnorodnych potraw, w którym goście mogą być obsługiwani o każdej godzinie w nocy.

Polsko-francuskie linie okrętowe

CHARGEURS REUNIS DU SUD ATLANTIQUE

Wszyscy Polacy powinni jeździć tylko naszymi okrętami, które są najlepsze, pod każdym względem.

Liczne i z wszelkimi wygodami urządzone okręty zapewniające pasażerom doskonałą bezpośrednią komunikację do Polski i z powrotem. Na każdym okręcie naszych linii jest doskonała kuchnia, tłumacz i obsługa polska, opieka lekarska w każdym wypadku, duże sale jadalne, bar, palarnie, pokłady spacerowe, ciągłe rozrywki, bezpłatne kino i koncerty radiowe oraz oddzielne kabiny na 2, 4 i 6 osób. Bilety direct do wszystkich miast Europy centralnej. Doskonała organizacja przy sprowadzaniu rodzin ze wszystkich miast Europy, a w szczególności z Polski.

W języku polskim udzielamy bezpłatnie wszelkich informacji w sprawie wyrobienia dokumentów, potrzebnych do sprowadzenia krewnych lub znajomych z kraju.

Linja bezpośrednia **POLSKA - BRAZYLJA - ARGENTYNA**
POLSKIMI OKRĘTAMI

Krakus i Swiatowid

Specjalnie urządzeni dla emigrantów.

ROZKŁAD JAZDY:

KRAKUS: Przejeżdża przez Santos do Argentyny 2 | 12 | 30
Powracając do Europy, przejeżdża przez Santos 22 | 12.

SWIATOWID: Przejeżdża przez Santos do Argentyny 25 | 1 | 31
Powracając do Europy, przejeżdża przez Santos 13 | 2 | 31.

INFORMACJ BEZPŁATNYCH W JĘZYKU POLSKIM I PORTUGALSKIM UDZIELA WYŁĄCZNY
PRZEDSTAWICIEL NA PARANE.

THEOPHILO G. VIDAL
CURITYBA — RUA 15 DE NOVEMBRO, 605.

Casa de Saude

SÃO FRANCISCO

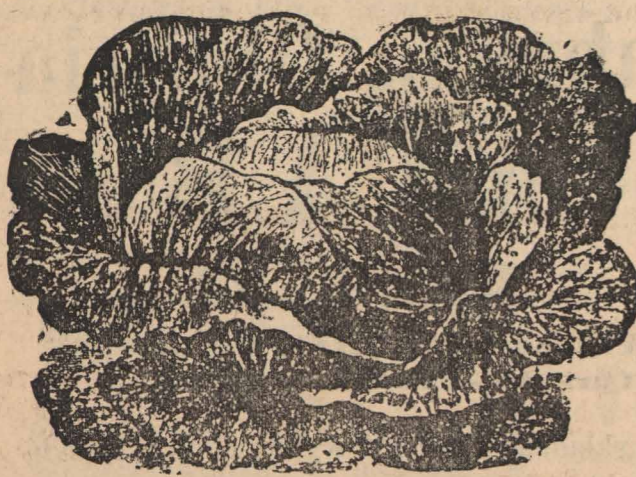
DOM ZDROWIA — KLINIKA PRYWATNA
— CURITYBA, ULICA SÃO FRANCISCO, 25 —
DR. JORGE MEYER FILHO

Na sposób nowoczesny urządzona klinika. Wzorowa czystość i higiena. Up rzejmaobsługa. — Ceny przystępne.

Nowoczesny aparat Roentgena. — Diatermia. — Sztuczne ultra-fioletowe promienie słoneczne. — Zystoskopia i t. d.

Specjalność: Operacje, leczenie chorób kobiecych, pomoc przy porodach, stosowanie sztucznego pneumothorax w cierpieniach płuc.

Godziny przyjęć: Od 10 do 11,30 i od 4 do 6 wiecz.

A. H. & CIA.

ZAKŁAD KWIACIARSKI
i Skład Nasion.

Kwiaty i rośliny ogrodowe wszelkiego rodzaju.

Zawiadamiamy Szan. Publiczność, że nabyliśmy sklep po ś. p. W. Zagółłowiczu i zapewniamy, że w ten sam sposób jak dawniej będzie obsługiwana nasza klientela.

Travessa Oliveira Bello 33

Caixa postal, 94 ■ Curityba — Paraná — Brasil.

Casa Ideal

ALBERTO C. ELIAS

RUA JOSÉ BONIFACIO, 9. — Caixa postal, 209

FILJE: Kurytyba, Joinville, Blumenau.

Aby uprzystępnąć w dzisiejszym kryzysie ceny obuwia dla szerokiej publiczności, postanowiliśmy zredukować takowe do możliwych granic. Likwidujemy nasz wielki zapas obuwia znanej marki „IDEAL” po cenach najniższych. Bucki damskie sprzedajemy od 10\$000 w górę. Przed uskutecznieniem kupna prosimy odwiedzić nasz zakład, bez kompromisu kupna i przekonania się, że nasze ceny są rzeczywiście najniższe w mieście. 50

Apteka Tiradentes

Aptekarz — Kuno Kleeman

Kurytyba — Praça Tiradentes 37 — Telefon 1084.

Bogaty skład nowo sprowadzonych artykułów drogowych i aptekarskich, krajowych i zagranicznych, perfumerji, mydełek, artykułów gumowych, aniliny i t. d.

Recepty lekarskie wykonuje się sumiennie i po cenach umiarkowanych. W apiece tej udziela porad kilku lekarzy.

Lekarz ordynujący: Dr. FRANCISCO FRANCO.

Choroby dziecięce kobiece i wewnętrzne.

◆◆ Mówi się po polsku. ◆◆

BRONCHITINA

„CHAVES”

JEST PRAWDZIWYM SPECYFIKIEM NA
KASZEL.

WIELKI SKLEP POLSKI

MARCINA SZYNDY I SKI.

PLAC TIRADENTES, Nr. 19.

Ma zawsze na składzie mąkę pszenną, żytnią i kukurydzianą; cukier, ryż, sól śledzie, sliwki suszone, rodzynki i konserwy owocowe wszelkiego rodzaju.

Ma również najlepszą kawę mieloną z własnej fabryki.

Posiada trunki krajowe i zagraniczne w najlepszych gatunkach. Kupuje produkta rolne jako to: kukurydzę, fasolę, ziemniaki, masło, jaja, drzewo i t. p.

SPRZEDAŻ NA KOLONJE HURTOWA I DETALICZNA.

CENY PRZYSTĘPNE. Posiada filje w Thomas Coelho i Araukarij.

BÓL W PIERSI,
REUMATYZM,
BÓL ZĘBÓW,
NEWRALGJE,
CIĘCIE
BRZUSZNE,
BÓL USZÓW,
ŚWIEŻE RANY,

BALSAM
Santa
Helena

Do nabycia we wszystkich aptekach.

Do Kolonji Polskiej

Stosunki handlowo-bankowe między Polską a Brazylią.
Przesyłkę pieniędzy uskutecznią się najlepiej przez

Bank

Francusko - Włoski

Rua 15 de Novembro — róg 1º de Março. Curityba — Paraná.

Przesyłki pieniędzy do Polski wykonuje tylko Bank Francusko-Włoski, który podejmuje się także dostarczać kupcom informacji, otwiera kredyty zwykle za poświadczeniem lub na podstawie dokumentów na rachunek importujących towary lub eksportujących. Załatwia sprawy pewnym i szybkim sposobem, uskutecznia kupna i sprzedaż, przechowuje i zarządza papierami wartościowymi, przyjmuje pieniądze w depozyt na bardzo dogodnych warunkach. Filje, Agencje i korespondenci tego Banku są rozsiani po całym świecie. 43—Cr.

«APROPAGANDISTA» — 3558

Hotel Polski w Kurytybie

Józefa Pleskaczyńskiego

Ul. Saldanha Marinho, 116 (róg Visconde do Rio Branco)

Nowy właściciel podaje do wiadomości, że po gruntownym odrestaurowaniu obszernego lokalu, może dać Sz. gościom wygodne pomieszczenie na stałe lub na czas krótki po cenach przystępnych. Dostarcza się obiady do domów. Kuchnia wyborna. Obsługa uprzejma. Dojazd omnibusem.

Polski Zakład Szewcki

JÓZEFA SOLISA W KURYTYBIE

przy ulicy Saldanha Marinho Nr. 81

Wykonuje na zamówienie obuwie wszelkiego rodzaju męskie, damskie i dla dzieci po cenach umiarkowanych. Robota elegancka i trwała. Posiada również duży zapas obuwia gotowego. Sprzedaż hurtowna i detaliczna.

JACEK DROMLEWICZ

Lekarz - Dentysta

Zęby sztuczne z podniebieniem i bez w zlocie i kauczuku. Plombowanie i wyjmowanie zębów bez bólu. Robota pierwszorzędną. Ceny przystępne. **Rua Riachuelo, Nr. 457 — Kurytyba.** Telefon 167.

NIE ŁUDŹCIE SIĘ

Matki nie powinny tracić czasu, ani się łudzić łagodnym pozornie przebiegiem biegunki u dziecka. Dziewięćdziesiąt procent wypadków śmierci u dzieci pochodzi z braku zapobiegania wczesnie tej chorobie. Błąd polega na karmieniu dzieci sztucznie i nieodpowiednio. Rzadko zapadają na biegunkę niemowlęta karmione regularnie mlekiem matki. Leczenie tej choroby jest proste i polega na racjonalnym stosowaniu pokarmów oraz unikaniu niedosytu lub przeładowania żołądka dziecka produktami zawierającymi zbyt wielką ilość tłuszczów albo cukru. Tylko lekarze mogą orientować matki w tych wypadkach. Nowoczesnymi lekami zalecanymi w wypadkach biegunki są kaseinaty wapnia i Eldoformio Bayer, które zwalczają fermentację powodującą zaborzenie wewnętrzne i zapobiegają drażnieniu odnośnych narządów. 3

Pasporty,

Dyplomy, Metryki urodzenia i t. d. tłumaczy tłumacz przysięgły Curityba, Rua Barão do Rio Branco, 510.

MIGUEL MATISKEI

(Dokumenty z zewnątrz powinny być nadane nepoczą pole cona (registração). 35-St.

EKIXIR DE NOGUEIRA

Jest używany skutecznie w następujących chorobach:

skrofuly, bubony, zapalenie macicy, wycieki z uszów, wywiera, fistule raka syfilitycznego, pryszczki, białe upławy, wrzody i narośle, świerzb, reumatyzm, plamy na skórze, niedomagania wątroby, bóle w piersiach, narośle na kościach, pulsowanie tętnic i wogóle wszystkie choroby pochodzące ze krwi. Wielce skuteczny środek oczyszczający krew.

„A VENCEDORA”

Fabryka cukierków i karmelków w najlepszych gatunkach, owijanych w papierki.

Cukierki malinowe, kokosowe, mięto-we, cytrynowe, ananasowe, truskawkowe, bananowe, mleczne i gumowe. Oprócz tych są jeszcze inne gatunki specjalne, nowego formatu, które w każdej chwili można nabyć po cenach bardzo przystępnych. — Upraszam się Szanownych Rodaków o łaskawe przekonanie się, że są najtańsze i najlepsze w Kurytybie. Każdy Polak powinien kupować tylko cukierki z polskiej fabryki „A VENCEDORA”.

Żądać w każdym sklepie polskim!
Franciszek Lachowski
Curityba—Rua Cabral—Nr. 450—451.

Café Gury

PALENIE I MIELENIE
KAWY.

Fortunato Leite Dias de Paiva

Telefon N°. 1179. — Adres dla telegramów: «TYBA». Rua Commendador Araujo N°. 107.

Curityba Paraná.

Każdy powinien wiedzieć, że najlepszą Szkołą Handlową jest «Instituto Technico Commercial». Curityba, Rua Commendador Araujo, N°. 276. 63—Cr.

CASA DE BICICLETAS

DE

Albino Słóarski

Rower nowo—części zapasowe i uzupełniające—Wypożyczalnia rowerów—Warsztat mechaniczny—Wykonuje się reperacje i farby kolorowe. CENY BARDZO NISKIE. Rua Desembargador Westphalen, 35 (Dawniejsza Ratclif). Rezydencja, Rua Assunguy, 87. Curityba—Paraná, 32-52